

Økonomi og karrierevalg – kompetansemål LK-06

Læreplaner for fag

Ved å jobbe med programmet Økonomi og karrierevalg vil elevene få kunnskaper og ferdigheter som kan knyttes direkte til kompetansemål i flere fag. De mest relevante fagene med tanke på forankring av Økonomi og karrierevalg i læreplaner for fag er utdanningsvalg, matematikk og norsk. Elevene vil tilegne seg en rekke kompetanser som kan knyttes direkte til flere av kompetansemålene i disse fagene.

Utdanningsvalg	
<p>Formål med faget: Faget utdanningsvalg skal bidra til at elevene oppnår kompetanse i å treffe karrierevalg som er basert på elevenes ønsker og forutsetninger. Faget skal bidra til å gi elevene en forståelse for betydningen av utdanning, arbeidsdeltakelse og livslang læring. Faget skal gi kunnskaper om hva forskjellige utdanningsveier kan føre fram til, og gi innsikt i et arbeidsmarked i endring.</p> <p>Opplæringen skal gi elevene kompetanse i å ta valg og å kunne se sine interesser i sammenheng med muligheter og krav i utdanningssystemet og arbeidslivet. I opplæringen skal elevene bli mer bevisste på kjønnsperspektivet i utdanning og yrker. Elevene skal kjenne til ulike sider ved sine egne valg og forstå hva som påvirker egen karriere.</p> <p>Utdanningsvalg er et fag hvor aktivitetene kan foregå på andre læringsarenaer enn skolen. Faget skal bidra til å styrke samarbeidet mellom ungdomstrinn og videregående opplæring og mellom ungdomstrinn og lokalt arbeidsliv. Utdanningsvalg skal bidra til at elevene får prøve ut og bli bevisste på egne interesser. Sammen med veiledning gitt av skolens rådgivning skal faget utdanningsvalg legge til rette for kunnskapsbaserte valg av utdanning og yrke.</p>	<p>Elevene får et reelt møte med arbeids- og næringslivet ved at det er en representant fra lokalt næringsliv som gjennomfører programmet som veileder for elevene.</p> <p>Programmet er basert på elevaktiv læring. Det legges opp til at elevene selv er aktive i å skaffe seg info om ulike yrker og lokalt arbeids- og næringsliv på bakgrunn av egen selvinnsett.</p>

Kompetansemål etter 10.trinn	
<p>Personlige valg Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</p> <ul style="list-style-type: none"> • samle, analysere og bruke informasjon om utdanning og yrker på ulike måter i karriereplanleggingen • formulere egne kortsiktige og langsiktige karrieremål basert på interesser og muligheter 	<p>Elevene jobber med bevisstgjøring på egen selvvinnsikt og vurderer utdanning og karrieremuligheter ut ifra egne sterke og svake sider. De bevisstgjøres på viktigheten av å ta reelle valg for å ta ansvar for egen livssituasjon inkludert personlig økonomi.</p>
<p>Utdanning og yrker Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</p> <ul style="list-style-type: none"> • gi eksempler på noen yrker de ulike utdanningsprogrammene kan føre til • presentere ulike utdanningsveier med utgangspunkt i egne ønsker 	<p>Elevene jobber med en rekke alternative yrker, hva som kjennetegner dem og hva det innebærer økonomisk. Koblingen mellom yrke og personlig økonomi gjør at elevene må reflektere over egne ferdigheter, interesser og verdier.</p>
<p>Arbeid Mål for opplæringen er at eleven skal kunne</p> <ul style="list-style-type: none"> • undersøke muligheter for arbeid på det lokale arbeidsmarkedet • reflektere over betydningen av arbeidsdeltakelse og livslang læring 	<p>Gjennom presentasjoner, oppgaver og diskusjoner får elevene en større forståelse av mulige yrker og arbeidsplasser. I tillegg vil de kunne reflektere over ulike valg innen utdanning, yrker og økonomiske konsekvenser av de valgene de tar.</p>
Matematikk	
<p>Formål for faget:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Matematikkfaget i skole medverkar til å utvikle den matematiske kompetansen som samfunnet og den enkelte trenger. For å oppnå dette må elevene få høve til å arbeide både praktisk og teoretisk. Opplæringa vekslar mellom utforskande, leikande, krative og problemløysande aktivitetar og ferdighetstrening 	<p>Elevene settes i ulike roller hvor de må ta stilling til, og løse utfordringer knyttet til økonomi og karrierevalg. Hele programmet er basert på elevaktiv læring og matematikk brukt i praktiske situasjoner gjennom å møte gjøre valg knyttet til å få et budsjett i balanse.</p>

Kompetansemål etter 10. trinn Elevene skal kunne:	
<ul style="list-style-type: none"> samanlikne og rekne om heile tal, desimaltal, brøkar, prosent, promille og tal på standardform, og uttrykkje slike tal på varierte måtar.... 	Elevene får en innføring i hva renter på lån er og utfordres til å regne ut hva renteprosenten faktisk utgjør i kronebeløp når lån tilbakebetales. De jobber med omregninger av foreslåtte beløp i prosent i forbindelse med budsjett.
<ul style="list-style-type: none"> utvikle, bruke og gjere greie for metodar i hovudrekning, overslagsrekning og skriftleg rekning med dei fire rekneartane 	Elevene må bruke hoderegning og overslagsregning når de skal prioritere beløp på ulike poster i budsjetter.
<ul style="list-style-type: none"> gjere bereningar om forbruk, bruk av kredittkort, inntekt, lån og sparing, setje opp budsjett og rekneskap ved å bruke rekneark og gjere greie for berekningar og presentere reultata 	Elevene reflekterer over forbruk og får en innføring i utfordringene og mulige konsekvenser av tidlig å pådra seg kredittkortgjeld. De gjør beregninger på hva det kan koste å låne på kreditt når lånet skal tilbakebetales med renter. Elevene jobber med budsjett med knyttet til privatøkonomi ut ifra flere vinklinger.
<ul style="list-style-type: none"> Bruke, med og utan digitale hjelpemiddel, tal og variablar i utforsking, eksperimentering, praktisk og teoretisk problemløysing og i prosjekt med teknologi og design 	Elevene settes inn i ulike roller hvor de må ta stilling til gitte problemstillinger knyttet til lønn og forbruk og personlig økonomi.
<h2>Norsk</h2>	
Hovedområde muntlig kommunikasjon handler om å lytte og tale i forskjellige sammenhenger. Lytting er en aktiv handling der elevene skal lære og forstå gjennom å oppfatte, tolke og vurdere andres utsagn.	Økonomi og karrierevalg gjennomføres av en fra lokalt næringsliv som gjennomgår det faglige innholdet i programmet og knytter dette opp mot egne erfaringer og hendelser i eget liv. Elevene motiveres gjennom dette til å delta i diskusjoner og refleksjoner knyttet til egne ferdigheter, interesser og verdier. Hva dette kan bety for egne utdannings og

	karrierevalg. De reflekterer over personlig økonomi og hva som er viktig når de skal etablere et godt kundeforhold til bank og forsikring.
Kompetansemål etter 10. trinn Elevene skal kunne	
<ul style="list-style-type: none"> • Delta i diskusjoner med begrunnede meninger og saklig argumentasjon 	Elevene diskuterer ulike utdannings- og karrieremuligheter og skal begrunne sine standpunkter om mulige valg. De diskuterer også holdninger til forbruk, personlig økonomi og holdninger til for eks. forsikringsvindel.

Revidert av Helge Gjørven, Ungt Entreprenørskap Norge 12.09.17